

Uunga siunnersuut:

**Takornariartitsinermik ingerlatsineq, sumiiffinni nunami aalajangersimasuni zone-nut
agguaasarneq il.il. inuussutissarsitugalugu ingerlatsinermi aammalu sumiiffiit ilaanni
angalaarsinnaaneq pillugit Inatsisartut inatsisaat**

*Inussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut
Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq*

pillugu

Niuernermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneernejarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini (kingullermik) ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Tobiassen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Bentiaraq Ottosen, Atassut, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqatigiit,
Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen Jensen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq

UKA 2024-mi ulloq 3. oktober siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut
misissuataarpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Naalakkersuisut paasissutissiissutigaat Inatsisartut inatsisaata matuma Kalaallit Nunaanni
takornariartitsisarnerup ineriartortinneqarnerata siuarsarneqarnissaa siunertarigaa.
Taamatuttaaq siunertarineqarpoq takornariartitsisarnerup ilaatigut isumannaallisaaneq,
peqqissuseq, avatangiisit piujuaannartitsinerlu isiginiarlugit ingerlanneqarnissaata taamatullu
amma takornarialerineramik ingerlatsisut inuiaqatigiit kalaallit ineriartortinneqarnerannut
tunniussaqaarnissaasa qularnaarneqarnissaa. Inatsit tulliuttunut atuutissaaq:

- Takornariartitsisarnermik ingerlatsinermut

- Sumiiffinni toqqakkani angalaarnertut, uninngaarnertut inuussutissarsiutigalugu ingerlatsinertut.¹

Takornariartitsisarnermik ingerlatsineq

Siunnersuummi takornariartitsisarnermik ingerlatsinertut paasineqassapput aningaasarsiornermik ingerlatsinerit aamma ingerlatsineq, siunertaqartut kiffartuussinernik neqerooruteqarnissanik Kalaallit Nunaanni misigisassarsiornerit takornariartunut aamma ulluinnarluni unnuinertaqanngitsunik angalaarnertut angalaarnertullu ullunik arlaqartunik sivilissusilittut neqeroorutaasunut.

Tamanna ilaatigut isumaqarpoq kaffisortitsinerit, tivanerit, uaaernerit, allallu assingusut qitinnikkut, nipilersornikkut, assitigut, allatigulluunniit takussaasumik, tusaaneqarsinnaasumilluunniit takutitsinissamik siunertaqarlutik Kalaallit kulturiannik takutitsinissamik siunertaqartut inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqanngimmata, matumani takornariartitsisarnermik ingerlatsinissamut akuersissuteqarnissamik piumasaqaat ilanngullugu. Tamatumunnga pissutaavoq tamatumani ataasiaannartumik sammisaqartitsinerit, takornariartitsisarnermik ingerlatsinerup nassuiarneqarnerata avataaniittut, pineqarmata.

Siunnersuut malittarisassanik imaqarpoq Kalaallit Nunaanni takornariartitsisarnermik ingerlatsinissaagaanni Naalakkersuisunit akuersissummik atuuttumik pigisaqarnissaq piumasaqaatigalugu aqqissuussinernik aalajangersaaviusunik. Siunnersuutigineqarpoq akuersissummik tunineqarsinnaanissamut piumasaqaatit tulluittut naammassineqarsimassasut:

- Pisinnaatitsissummik pigisaqartut ilaatigut pingaarnertut Kalaallit Nunaanni najugaqarlutillu tamakkiisumik akileraartartuussasut.
- Takornariartitsisarnermik ingerlatsinerimi ajutoortoqaratarsinnaaneranut isumannaallisaanermut pilersaaruteqassaaq.
- Sillimasiisoqarsimassasoq allatulluunniit qularnaveeqqusiisoqarsimassalluni. Tamanna ajornartillugu siunnersuummi § 10, imm. 2-mi piumasaqaammik sanioqqutsisoqartarsinnaanissaa siunnersuutigineqarpoq.

Takornarialerinerimik ingerlatsisup takornariartitsisarnermik suliffeqarfimmit ataatsimit arlalinnilluunniit isertitai tamarmiusut ukiumut 50.000 kr.-it sinnersimangippagit, akuersissuteqarnissamik piumasaqaat atuutissanngitsoq siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuutigineqarpoq inuit inatsilerinikkuulluunniit inuttut isigineqarsinnaasut Kalaallit Nunaannut imaluunniit Kalaallit Nunaannit, Kalaallit Nunaataluunniit iluani inunnik angallassisartut, tamatumunngalu atatillugu takornariartitsisarnermik ingerlataqanngitsut,

¹ Malugeqquneqassaarli, aappasaaneerinninnisamut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarmata, taassuma malitsigisussaavaa, sumiiffinni aalajangersimasuni angalaartarnertut, uninngaartarnernullu malittarisassiorneq inatsissatut siunnersuummit peerneqarmata.

inatsimmut ilaatinneqassanngitsut, takornariartitsisarnermik ingerlataqarnermut akuersissummik pigisaqarnissaq ilanngullugu. Ilangullugu siunnersuutigineqarpoq Inatsisartut inatsisaannik sanioqqutsisinnaanermik aalajangersagaq, malittarisassat siunnersuummi § 15 malillugu aalajangersarneqartut eqqarsaatigalugit, atuutissanngitsoq. Tamatumunnga pissutaavoq malittarisassat tamatumani aalajangersarneqartussat nalinginnaasumik angalanermut uninnganermullu taamatullu aamma inuussutissarsiummik ingerlatsinermit tamarmut atuuttussaammata².

Piomasagaatit qulaani taaneqartut eqquutsinneqarnissaannik Naalakkersuisut nakkutilliinissaat ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuut malillugu Naalakkersuisut taamatuttaaq periarfissinneqarput pissutsit inatsisartut inatsisaannut matumunnga malittarisassanullu inatsisartut inatsisaat manna malillugu aalajangersakkanut akerliusut takornariartitsisarnermik ingerlatsisartunut iluarseqqullugit peqqussuteqarnissamut. Peqqussutit taakku malinneqassanngikkaluarpata takornariartitsisarnermik ingerlatsisinnaanermut akuersissut siunnersuut malillugu utertinneqarsinnaassaaq. Pisuni suni Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsit malillugit akiliisitsinermik pineqaatissiisoqartarsinnaanera pillugu aalajangersakkamik siunnersuuteqartoqarpoq. Kiisalu aalajangersakkanik ilanngussisoqarpoq immikkut akuersissuteqarnermik, akiliuteqartitsisarnermik eqqartuussivitsigullu misiliisoqarsinnaaneranik aalajangersaavusinnaasunik.

Inuussutissarsiutigalugu ingerlatsinermit zonenut immikkoortiterineq il.il. aamma zonet iluini inuit angalaarsinnaanerat³

Siunnersuutigineqarportaaq inuussutissarsiutigalugu ingerlataqarnerup taamaallaat sumiiffinni sukumiinerusumik aalajangersarneqarsimasuni, piffissami sukumiinerusumik aalajangersarneqarsimasuni imaluunniit atugassaritaasut immikkut ittut malillugit ingerlanneqarsinnaanera pillugu Naalakkersuisut malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaasinnaassasut. Taamaaqataanik siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut sumiiffiit ilaanni⁴ angalaarsinnaaneq uninngaarsinnaanerlu killilersinnaagaat, taamaaliornikkut sumiiffiit allatigut atorineqarnerat, angalaartut isumannaallisaavigineqarnerat kiisalu sumiiffimmi pinngortitaq avatangiisillu eqqarsaatigalugit illersorniarlugu.

Inatsisartut inatsisaata 2025-mi januaarip ulluisa aallaqqaataanni atuutilernissaa siunnersuutigineqarpoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Inatsisissatut siunnersuut siullermeerneqarami oqallisigineqangaatsiarpoq. Pingaarnertut siunnersuut taparserneqarpoq, taamaattorli siunnersuutip immikkoortuisa ilaasa

² Nassuiaat 1 takujuk

³ Nassuiaat 1 takujuk

⁴ Nassuiaat 1 takujuk

suliereqqinneqarnissaat pisariaqartoq oqaatigineqarluni. Takornariartitsisarnermik aqutsinermi isiginiagassat suut pingaarnersiorneqartariaqarnerisa qulaajarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq nalinginnaasumik isumaqatigiissutaavoq. Tamanna pissutigalugu siunnersuut Inussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamut suliarineqartussannortinneqarpoq.

3. Tusarniaanermi akissutit

Siunnersuut piffissami 24. april 2024-miit 5. juni 2024-mut tusarniaatigineqarpoq. Siunnersuut piffissami 2. juli 2024-miit 16. juli 2024-mut ilassutitut tusarniaatigineqarpoq. Tusarniaanermut akissutit siunnersuummut ilanngunneqarput, tamannalu ilusissanut piunnaasaatinut Inatsisartut Siulittaasoqarfianit aalajangersarneqarsimasunut naapertuuppoq.

3.1 Tusarniaanermut ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Aallaqqaasiutigalugu tusarniaarnermi akissuteqaaterpassuit tiguneqarsimasut ataatsimiititaliap maluginiarpai. Ataatsimiititaliap maluginiarpa siunnersuummi piffissami 2. juli 2024-miit 16. juli 2024-mut tusarniaatigineqarpoq siunnersuummut siusinnerusukkat tusarniaatigineqartumut sanilliullugu arlalitsigut allannortitsisoqartarsimasoq. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap pissusissamisooraa oqaatigissallugu ullunik 14-inik akissuteqarnissamut piffissaqartitsilluni tusarniaaneq sivikitsuarakasiummat, tamatumunnga ilanngullugu eqqarsaatigigaanni juulip qaammataa tusarniaavisoq kommunit ingerlatsiviini sulingiffeqarfiusarmat taamatullu aamma piffissami tamatumani takornariartitsisarnermik inuussutissarsiteqarnermi ulapaarfiusimanissaa naatsorsuutigineqartariaqarmat.

Ataatsimiititaliap maluginiarpa inatsisissat siunnersuummi matumani § 15 inuussutissarsiornermik ingerlataqarnerup angalaarnerullu malittarisassaqaartinneqarnerannut tunngamat⁵, taamaalilluni takornariartitsisarneq kisimi pineqarani. Taamaalilluni suliniaqatigiiffipassuit eqqorneqartussaassapput, inatsisissat siunnersuut takornariartitsisarnerup malittarisassaqaartinneqarneranit annertunerummat, taamaattumillu tusarniaavigineqartussat amerlanerusut ilanngunneqarnissaat eqqarsaatigineqarsimasariaqaraluarluni. Zonenut agguataarineq pillugu malittarisassat nutaat aamma immikkut tusarniaassutigineqarsimasariaqaraluarnersut ilanngullugu isumaliutigineqarsimasariaqaraluarpoq.

Tusarniaarnermi akissutit tiguneqartut Naalakkersuisunit naammattumik isiginiarneqarsimanersut pisariaqarfiisigullu siunnersuummut ilanngunneqarsimanersut Inatsisartut ataatsimiitiffianni siullermeerinninnermi oqallisigineqartoq ataatsimiititaliap naggataatigut oqaatigissavaa. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap maluginiarpa tusarniaanermut akissutit pillugit allakkiami oqaaseqaatit naatsunnguummata, taamaalillunilu nalileruminaalluni siunnersuutit tiguneqartut ilumut ilanngunneqarsimanersut, taamaattoqarsimappallu qanoq annertutigisumik.

⁵ Nassuiaat 1 takujuk

Ajornartorsiutit tusarniaanermut akissutini qulaajarneqartut ataatsimiititaliap suliarinninnera pillugu immikkoortumi ataatsimiititaliamit isummerfigineqarput.

4. Aallartitanik sassartitsinerit

Ataatsimiititaliap siunnersuutip matuma suliarinerani soqutigisaqaqatigiiffinit tulliuuttunit aallartitanik ataatsimeeqateqarsimavoq:

- Sulisitsisut
- Association of Arctic Expedition Cruise Operators (AECO)

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Atuuffissaa nassuiaatillu

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Naalakkersuisut § 1, imm. 4-mut nassuiaatiminni paasissutissiissutigimmassuk inatsimmik atuutsitsinnginnermi taamaallaat ilaasunik assartuineq, tamannalu pingaarnertut siunertaagaangat, pineqartut. Umiarsuit takornariartaatit umiarsuillu allat Kalaallit Nunaannut Kalaallit Nunaanniillu inunnik angallassisut pineqanngillat. Aalajangersakkap malitsigissavaa ilisimasassarsiorluni umiarsuarmik takornariartitsisarneq akuersissummik pigisaqarnissamik piumasaqaammut ilaatinneqassammat. Ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq inatsisartut inatsisaannik sanioqqutsisinnaaneq atuutissanngitsoq malittarisassat siunnersuummi § 15 malillugu aalajangersarneqarsimasut eqqarsaatigalugit. Tamatumunnga pissutaavoq malittarisassat aalajangersarneqarsinnaasut nalinginnaasumik angalaarnermut uninngaarnermullu⁶ taamatullu aamma inuussutissarsiuutigalugu ingerlatsinermit atuutissammata.

Siunnersuummi § 2-mi takornariartitsisarnermik ingerlatsineq inatsisartut inatsisaanni matumani qanoq paasineqassanersoq nassuiarneqarpoq. Aallaqqaasiutitut ataatsimiititaliap maluginiarpaa nassuiaat sumiiffinni toqqani takornarianik sullissinernut akuersissuteqartarneq pillugu inatsisartut inatsisissaannut siunnersuummi nassuiaammit allaanerummat.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa nassuiaatini atuarneqarsinnaammat qulaani allassimasup malitsigissammagu ilaatigut neriniartarfiit, akunnittarfiit, ulluinnarni atortussanik niuertarfiit, pisiniarfiit tammajuitsussanik tuniniaasartut, katersugaasiviit aammalu timigissartarfiit aallaavittut inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqassanngimmata. Aammattaaq ass. akunnittarfiit inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqassasut, akunnittarfiit nammineq takusassarsiorluni angalaarnermik neqerooruteqartarpata. Taamaattoqarpat tamanna taamaallaat atuutissaaq ingerlatanut ingerlatsinerimullu takusassarsiorluni angalaarnermut tunngasunut, allatigut akunnittarfiup ingerlanneqarneranut atuunnani.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa takornariartitsisarnerup aningaasatigut isertitaqarfigisinnaaneranut pissutsit immikkut ataqatigiittut naleqarnerulersitsisartullu aalajangiisuulluinnarmata. Taakkununnga assersuutigalugit akunnittarfimmik ingerlataqarneq

⁶ Nassuiaat 1 takujuk

angalaarnernillu aaqqissuussisarnerit imminnut attuumassutilerujussuupput. Takornariartitsisarnermik ingerlataqarnermut killiliussatut atugassarititaasussat siunnersuutigineqartut immikkoortuni tulliuuttuni ataatsimiititaliap eqqartorpai.

Takornariartitsisarnermik ingerlatsisinnanermut akuersissut

Inatsisissatut siunnersuutimmi § 3 malillugu inummut imaluunniit inatsisilerinikkut inuttut isigineqarsinnaasumut takornariartitsisarnermik ingerlataqarnissaminik qinnuteqartumut akuersissuteqarnissaq pillugu Naalakkersuisut aalajangiisinnaatitaapput. Kalaallit Nunaanni takornariartitsisarnermik taamaallaat ingerlatsisoqarsinnaavoq atuuttumik akuersissuteqaraanni, akuersissummilu piffissaritinneqartumi tamarmi piumasaqaatit tulliuuttut naammassineqarsimappata (§§ 7-10):

- §§ 7-8 malillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartunut piumasaqaatit
- § 9 malillugu isumannaatsuunissamut pilersaarutinut piumasaqaatit
- § 10 malillugu sillimmasersimanissamut allatigullu qularnaveeqquusiisimanissamut piumasaqaatit. Tamannali atuutinngingilaq tamanna takornarialerinerimik ingerlatsinermut pineqartumut nalinginnaasumik ajornarpat.

Akuersissuteqarfigineqarsimanissamik piumasaqaat atuutinngilaq takornariartitsisarnermik ingerlataqartup takornariartitsisarnermik ingerlataqarneranit kaaviaartitaat ukiumut 50.000 kr. sinnersimannippagit, tak. § 3, imm. 6. Ataatsimiititaliap maluginiarppaa siullermeerinninnermi aningaasat 50.000 kr.-it eqqortuunersut oqallisigineqarmat. Ataatsimiititaliap maluginiarppaa Naalakkersuisut paasissutissiissutigimmassuk aalajangersakkakkut siunertarineqarmat inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartunik takornariartitsisarnermik ingerlatallit mikinerusut ilaatinneqannginnissaat, taakku pisariaqanngitsumik allaffissornikkut persaqusersorneqaqqunagit. Taamaaliornikkut aamma ilaatigut siunertarineqarpoq inuit annerusumik takornariartitsisarnermik piffissap ilaannaani sunngiffimminniluunniit ingerlataqartartut ilaatinneqannginnissaat.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartut (§§ 7 aamma 8)

Siullermeerinninnermi pisinnaatitsissummik pigisaqartut aamma oqallisigineqarput. Inatsisissatut siunnersuummi matumani § 7 naapertorlugu takornariartitsisarnermik ingerlatsinermut akuersissut taamaallaat inummut piumasaqaatinik tulliuuttunik naammassinnittumut tunniunneqarsinnaavoq:

- 1) *Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsugaasimasumut.*
- 2) *tamakkiisumik Kalaallit Nunaanni akileraartartumut.*
- 3) *nammineq pigisaminut nalilinnut tamakkiisumik atuisinnaatitaasumut, akiliisinnaajunnaarsimasutullu, unitsitsiniartutullu suliamik ingerlatsiviunngitsumut*

Inatsisissatut siunnersuummi matumani § 8 naapertorlugu takornariartitsisarnermik ingerlatsinermut akuersissuteqarneq taamaallaat inatsisilerinikkut inuttut isigineqarsinnaasunut piumasaqaatinik tulliuuttunik naammassinnittumut

tunniunneqarsinnaavoq:

- 1) *ingerlatseqatigiiffik aningaasaliissuteqarnikkut ingerlatseqatigiiffiuppat imaluunniit suliffeqarfiuppat inuit nammineq pigisaat Kalaallit Nunaannilu angerlarsimaffeqluni.*
- 2) *akiliisinnaajunnaarsimasutut, unitsitsiniartutullu suliamik ingerlatsiviunngitsumut*
- 3) *ingerlatseqatigiiffimmi aningaasaliissutit affaanit amerlanerusut toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit inunnit § 7-imi nr. 1-3-mi piumasaqaataasunik naammassinnittunit pigineqarpata.*
- 4) *Aningaasaliissuteqarnikkut ingerlatseqatigiiffimmi taasisinnaatitaasut affaanit amerlanerusut toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit inunnit § 7-imi nr. 1-3-mi piumasaqaataasunik naammassinnittunit taasisinnaatitaappata.*
- 5) *Ingerlatseqatigimmi inuit piginnittut affaanit amerlanerusut § 7-imi nr. 1-3-mi piumasaqaataasunik naammassinnippata.*

Nunanit allanit aningaasaliissuteqartarnerit killilerneqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu ernummateqarnerup ilaa piginnittuunissamik piumasaqaatip 2/3-miit 51 %-imut appartinneqarneratigut Naalakkersuisut tusaaniarsimagaat ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa takornariartitsisarnerup najukkanit aallaaveqarnissaanik takornariartitsisarnermillu inuussutissarsiteqarnerup ineriartortinneqarnissaanik siunnersuutip siunertaqarnera siullermeerinninnermi nalinginnaasumik tapersorsorneqarmat. Oqaatigineqarportaaq takornariartitsisarneq tassaassasoq inuussutissarsiornermi sukarsuit aappaat. Taamaalilluni illuatungaani najukkami aallaaveqarnissamik qularnaarinninnerup illuatungaani takornariartitsisarnerup ineriartortinneqarnissaanik kissaatteqarnermut aningaasassaqaarnissamik qularnaarinninnerup akornanni oqimaaqatigiissitsiniarneq pineqarpoq.

Tusarniaanermut akissutini arlalinni ilaatigut aalajangersakkat (§§7 aamma 8) nunanit allanut aningaasaliisartunit aningaasanut pisariaqartunut nunanillu allanit aningaasaliisartunit immikkut ilisimasanut pisariaqartunut periarfissanik killiliisinnaanerit ernummatigineqarpoq, taamaalilluni takornariartitsisarnermik ineriartortitsinissamat kissaatigineqartumut tamanna akornuseeratarsinnaammat. Tassunga atatillugu pingaartumik inuiaqatigiinnut ikittunnguanut isorliunerumillu innissimasunut takornariartitsisarnermik inuussutissarsiteqarnermut peqataarusullutik ilungersortunut unamminartuunera ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

Namminersortunut pisortallu suliffeqarfiutaannut unammilleqatigiinnermut atugassarititaasut

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa takornariartitsisarnerup aningaasatigut isertitaqarfigisinnaaneranut pissutsit immikkut ataqatigiittut naleqarnerulersitsisartullu aalajangiisuulluinnarmata. Pisortat ingerlataat Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerata ilagai annertuut, ilaatigut aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit namminersorlutik oqartussanit pigineqartunik piginnittuuneq pissutigalugu. Ingerlatseqatigiiffiit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut suliffeqarfiillu namminersortut akornanni unammilleqatigiinnikkut pissutsit siullermeerinninnermi oqallisigineqarput. Ingerlatseqatigiiffiit namminersorlutik oqartussanit

pigineqartut toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit suliffeqarfinnut namminersortunut unammillertuussanngitsut ilaatigut oqariartuutigineqarpoq. Inatsisissatut siunnersuutip matuma killiliussatut atugassarititaasunik erseqqissunik pilersitsinissaa pisariaqartoq nalinginnaasumik isumaqatigiissutaavoq suliffeqarfiit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut suliffeqarfillu namminersortut akornanni unammilleqatigiinnermik pissusissamisunngitsumik pilersitsinissaq pinngitsoorniarlugu. Taamaattumik kissaatigineqarpoq qanoq ililluni namminersortutut suliffeqarfiutillit namminersorlutik oqartussat suliffeqarfiutaannut illersorneqarnissaat anguniarlugu ataatsimiititaliamit sukumiisumik misissuisoqarnissaa, taamaalillutik tamarmik Kalaallit Nunaanni takornariartitsisarnermik ineriartortitseqataasinnaaqullugit.

Inatsisip nutaap malitsigisaanik allaffissorneq

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa siullermeerinninnermi siunnersuutip matuma allaffissornekkut annertuumik artukkiisinaanera taamatullu aamma oqartussanut ingerlataqartunullu annertuumik aningaasartuutaasinnaanera ernummatigineqarmat. Tamanna tunngavigalugu tamatuminnga ataatsimiititaliap misissuinissaanik kissaateqartoqarpoq.

Piginnaatitsissutit

Killiliussatut inatsisiliornerup suliassaqarfiup allaffissornekkut aquneqarneranut najoqqutassanik pingaarnernik aalajangersaanissaq siunertarisarpaa. Killiliussat taakku iluanni naalakkersuisut piginnaatinneqartarput aalajangersakkanik atugassarititaasunillu sukumiinerusunik aalajangersaanissaminnut. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa inatsisissatut siunnersuummi arlalitsigut Naalakkersuisut piginnaatinneqarniartut aalajangersakkanik sukumiinerusunik aalajangersaanissaminnut. Inatsisip malitsigisaanik inatsiseqartitsinerimi allannguutit eqqumaffigineqarnissaat siunertarlugu paasisitsiniaanermik aallartitseqqullugit ataatsimiititaliaq Naalakkersuisunut kaammattuuteqarpoq.

Akiliuteqartitsisarnerit (§ 12)

Siunnersuummi matumani § 12 naapertorlugu Naalakkersuisut akiliuteqartitsisinnaanerminnut piginnaatinneqartut ataatsimiititaliap maluginiarpaa:

“ § 12. Takornariartitsinerimik ingerlatsinissamat akuersissummik qinnuteqartut, tak. § 3, imm. 2, kiisalu takornarialerinerimik ingerlatsisut, suliap sularineqarnerani aningaasartuutitut Naalakkersuisut akiliuteqartissinnaavaat.

Imm. 2. Naalakkersuisut ersarinnerusunik malittarisassiorsinnaapput akitsuusiisarnermut, imm. 1 naapertorlugu.”

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa inatsimmut nassuiaatini takuneqarsinnaammat aalajangersakkami assersuutigalugit pineqarmata sulianik ingerlatsineranut, nakkutilliinernut allatigut pisortat ingerlatsinerinut, sulianut atatillugu angalanernut, avataaneersunik siunnersortinut aamma siunnersortinut allanut il.il. aningaasartuutit.

Inatsimmut siunnersuummi ersernerluttoqarsinnaanera

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa siullermeerinninnermi inatsimmi ersernerluttoqarsinnaanerata sukumiinerusumik misissorneqarnissaa kissaatigineqartoq.

Zonenut agguataarineq

§ 1, imm. 1 malillugu inatsimmut aamma ilaatinneqarput inuussutissarsiutigalugu ingerlatsinermut sumiiffinnut aalajangersimasunut agguataarineq il.il. pillugit aalajangersakkat sumiiffinnilu aalajangersimasuni angalaarsinnaanermut killiliinerit⁷, tak. § 15.

”Naalakkersuisut malittarisassiorsinnaapput ersarinnerusunik sumiiffiit ilaannut killeqartumik angalaarsinnaaneq pillugu, aamma inuussutissarsiutinik ingerlatsineq taamaallaat ingerlanneqartarsinnaasoq sumiiffinni aalajangersimasuni piffissami immikkut aalajangersagaasuni imaluunniit maleruagassat immikkut aalajangersagaasut naapertorlugit.”

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa aalajangersakkani takornariartitsisarnermik ingerlataqarneq kisimi pineqarani inuussutissarsiornermik ingerlataqarneq tamarmi pineqarmat, taamatullu aamma sumiiffinni aalajangersimasuni angalaarsinnaatitaaneq uninngaarsinnaatitaanerlu pillugit malittarisassanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaasut.

Aalajangersakkap siunertaanut tunngatillugu aalajangersagaq erseqqissumik oqaasertalersorneqarsimanersoq ataatsimiititaliap nalornissutigaa. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Naalakkersuisunut piginnaatitsissutip sumut killeqarnera ersernerlummat. Taamatuttaaq ersernerluppoq aalajangersakkakkut suut malittarisassiorniarneqarnersut inatsiliornermi allani, soorlu pilersarusiornermut inatsimmi, malittarisassiunneqarsinnaareersut.

Inatsisartut ataatsimiittarfianni siullermeerinninnermi aaqqiagiinngiissuteqarnerit pinaveersaartinniarlugit aalajangersakkami qulaani allassimasumi kommunit peqataatinneqarnissaat pingaaruteqartoq oqariartuutigineqarpoq. Inatsimmut nassuiaatini Naalakkersuisut paasissutissiissutigaa Naalakkersuisut tassaammata suliassaqarfimmi malittarisassanik aalajangersaanissaminnut piginnaatitaasut, tamatumani naatsorsuutigineqarluni malittarisassat qanoq imaqarnissaannik siunnersuuteqarnissamut aallavittut kommunit tassaasut tamatuminna suliniuteqaqqaartussat. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa oqaaseq *aallaaviusutut* atorneqarmat, taamaattumillu nalorninarluni tamatumani piginnaatitaanermik kommuninit Naalakkersuisunut nuussineq pineqarnersoq, tamatumunngalu atatillugu innuttaasut oqartussaaqataanerat qanoq qularnaarniarneqarnersoq. Ataatsimiititaliap aamma tamanna tusarniaanermi akissutit ilaanni tikkuarneqarsimasoq maluginiarpaa.

⁷ Nassuiaat 1 takujuk

Takornariartitsisarnermik ingerlataqarnerup malittarisassaqaartinneqarnissaa eqqarsaatigalugu siunnersuutip siunertaa ataatsimiititaliap paasisinnaavaa, ataatsimiititaliap maluginiarmagu ullumikkut inatsisiliorneqanngimmat takornariartitsisarnermik ingerlataqarsinnaanermut akuersissuteqartarnermik immikkut malittarisassaqaartitsisunik.

Ataatsimiititaliilli aamma peqatigitillugu maluginiarpaa aaqquissuussinerup siunnersuutigineqartup pisinnaatitsissummik aalajangersaasoqarnissaa malitsigissammagu, tassuuna Naalakkersuisut piginnaatinneqassallutik suliassaqaqfennut allanut, ullumikkut ass. avatangiisinut inatsiseqaartitsinermi inuussutissarsiornermullu inatsiseqaartitsinermi malittarisassanit il.il. malittarisassaqaartinneqartunik, malittarisassanik aalajangersaasinnaanissaminnut. Aalajangersagaq inatsisitigut tunngavissiiingilaq inatsisiliornerit allat, taakkununga ilanngullugit inatsisiornerit inuussutissarsiornermut sammisinneqartut, inatsisiliornerit avatangiisinut sammisinneqartut imaluunniit pilersaarusiornermut inatsisiliornerit, sanioqqunneqarsinnaanissaannut. Taamaalilluni tamatumassuutitut malitsigissavaa malittarisassat imm. 1 malillugu aalajangersarneqartut ilaatigut pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisissaannut akerlioqqusaanngimmata. Allatut oqaatigalugu malittarisassat inatsisartut inatsisaat manna malillugu aalajangersarneqarsimasut suliassaqaqfimmi aalajangersimasumi malittarisassanit aalajangersarneqareersimasunit salliutinneqarsinnaanngillat.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa aatsitassarsiornermut atatillugu ingerlatanut atatillugu sunniutaasinnaasut eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut sunik isumaliuteqarnerisut inatsimmut nassuiaatini nassuiaateqarfigineqarsimanngimmat.

§ 15-imut nassuiaatini Naalakkersuisut paasisutissiissutigaaq malittarisassat aalajangersagaq malillugu aalajangersarneqartut pisassasut pigisanik arsaarinnittoqannginnissaa isiginiarlugu. Taamaattumik inuussutissarsiornermik ingerlataqarsinnaanermik imaluunniit angalaarsinnaanermik uninngaarsinnaanermilluunniit inerteqquteqarnerni malittarisassatut pingaarnertut naatsorsuutigineqarpoq sumiiffimmi pineqartumi inuussutissarsiornikkut ingerlatat atortutigut pilersinneqareersimasut ilaatinneqassanngitsut. Tamanna apeqqaatinnagu malittarisassanik aalajangersaasoqassagalarpat inuussutissarsiornikkut ingerlatanut pioreersunut sunniuteqartussanik, peqatigitillugu immikkut akuersissuteqartoqarsinnaaneranut malittarisassanik aalajangersaasoqassaaq, inuussutissarsiornikkut ingerlatani pioreersuni pisinnaatitaaffinniluunniit allani naapertuutinngitsumik akuleruttoqaqqunagu.

Immikkut akuerineqarneq

Naalakkersuisut siunnersuut malillugu pisuni immikkut ittuni inatsisartut inatsisaanni matumani §§ 7-10-mi piumasaqaatit inatsisartullu inatsisaanni matumani § 3, imm. 4,5-imi, § 6, imm. 3, § 10, imm. 3 aamma § 15 malillugit aalajangersakkat sanioqqunneqarnissaannik immikkut akuersissuteqarsinnaapput. Takornariartitsisarnermik ingerlataqartoq akuersissummik tigusaqarsimasoq aamma kingusinnerusukkut immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqarsinnaassaaq, takornariartitsisarnermik suliaqartup atugai kingusinnerusukkut

allanngussagalarpata, taamalu akuersissummik piginnittuunissamut piunasaqaatit eqquutsinneqarsinnaajunnaarpata.

Ilinniartitaaneq suliffeqarnerlu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup tusarniaanermut akissuteqaataa ataatsimiititaliap maluginiarpaa:

“atugassarititaasutut killiliussat takornariartitsinermi periarfissanik iluaquteqarnermut atasut siunnersuummi oqariartuutigineqartut iluaqusiisumik Qajannaassutsimut Inerisaanermullu Pilersaarusiarnut 2-mut naapertuuttumik aaqqissuunneqarsinnaasut. Tassa imaappoq pisariaqartitsinermit piginnaasanillu ineriartortitsinermit pilersaarusiarnermut suliniutinut naapertuuttunik takornariartitsinermit pisariaqartitat eqqarsaatigalugit, kiisalu suliffeqarnermit pisariaqartitsinermit naleqqussagaasunik, takornariartitsinerup qanoq ineriartortinneqarnissaanut naatsorsuutigisat kissaatigisallu aallaavigalugit. Assigisaanik pissutsit atuupput suliffeqarnermut atasunik pisariaqartitsinermit periarfissanullu naleqqussaanermit”.

Taarsiissutitalimmik pinngitsaaliissuummik pigisanik arsaarinnissuteqarnek

Inatsimmi tunngaviummi § 73, imm. 1 malillugu “kinaluunniit pigisani tunniutissallugu pinngitsaaliineqarsinnaanngilaq tamanut iluaqutissaasut pillugit allatut ajornarlunnarsimangippat”. Tamannalu inatsisit naapertorlugit tamakkiisumillu taarsiissuteqarluni taamaallaat pisinnaavoq. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa siunnersuummut nassuiaatini immikkoortut pingaarnerit ataanni Naalakkersuisoqarfiup siunnersuummi matumani aalajangersakkat arsaarinnissuteqarnermik kinguneqartussatut isigineqarsinnaanersut nassuiaateqarfigimmagit. Ataatsimiititaliap maluginiarpaa tusarniaanermut akissutit ilaanni arsaarinnissuteqarsinnaanerup ernummatigineqarnera ersersinneqarmat.

Ikaarsaariarnermut aalajangersakkat

Siunnersuut malillugu ikaarsaariarnermut aalajangersakkamik aalajangersaasoqarsimavoq, tak. § 18, imm. 2:

“Inatsisartut inatsisaat atortuutinneqassanngilaq 1. januar 2027 angullugu takornariartitsinermit ingerlatsinermit inatsisinik unioqutitsinerunnigisunik Inatsisartut inatsisaata atortuulerner sioqqullugu ingerlanneqartunut.”

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa tusarniaanermi akissutit ilaanni ilaatigut oqaatigineqarmat ikaarsaariarnermut aalajangersagaq sivisunerusariaqartoq takornariartitsisarnermik ingerlataqartut inatsiseqartitsinikkut pissutsinut nutaanut naleqqussarnissaminut piffissaqarniassammata. Taamatuttaaq oqaatigineqarpoq ikaarsaariarnissamut sivisunerusumik piffissaliisoqarpat, tamanna arsaarinnissuteqartoqarsinnaaneramik annikinnerulersitsissasoq.

Allannguutissatut siunnersuutit Naalakkersuisunit aappassaaneerinninnermut saqqummiunneqartut

Naalakkersuisut 1. november allannguutissatut siunnersuutit saqqummiussipput. Allannguutissatut siunnersuutit siusinnerusukkut saqqummiunneqarnerat ataatsimiititaliap pitsaanerutissimassagalarpa.

Allannguutit inatsisilerinermik teknikimik pissuteqartut arlallit saniatigut allannguutissatut siunnersuut pingaarnerusutigut tulliuuttunik imaqarpoq:

- Sumiiffiit aalajangersimasut iserfigineqarsinnaanerat (angalaarnerup uninngaarnerullu malittarisassaartinneqarnerat) pillugu malittarisassanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaanerannik piginnaatitsissut inatsisissatut siunnersuummit tunuartinneqarpoq. Inuussutissarsiutigalugu ingerlatsineq eqqarsaatigalugu piginnaatitsissut attatiinnarneqassaaq. Naalakkersuisut taamaalillutik inatsisartut inatsisaat § 15 tunngavigalugu sumiiffinni aalajangersimasuni inuussutissarsiutigalugu ingerlatsisoqaqqusaannginneranik, imaluunniit piffissani aalajangersimasuinnarni imaluunniit immikkut atugassarititaasut eqquutsillugit taamaallaat ingerlatsisoqarsinnaanerannik, malittarisassanik aalajangersasinnaassapput.
- Naalakkersuisut pisinnaatinneqarput – isumannaallisaanikkut isiginiagassat isumagineqarnissaannut aammalu uumasut pinngortitarlu eqqarsaatigalugit – takornariartitsisarnermi ingerlatanik aalajangersimasunik ingerlatsisinnaassagaanni piunasaqaatinik takornariartitsisarnermik ingerlataqartut piffissami akuersissuteqarfiusumi naammassisimasassaannik aalajangersaanissamut,
- Inatsisissatut siunnersuummi § 11-ikkut Naalakkersuisut periarfissinneqarput pisuni immikkut ittuni akuersissummik tunineqarnissamut Inatsisartut inatsisaanni piunasaqaatit, isumannaallisaanermut pilersaarutinut sillimasersimanissamillu il.il. tunngatillugu Inatsisartut inatsisaanni piunasaqaatit, kiisalu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat assigiinngitsut malillugit Naalakkersuisut nalunaarusiaanni aalajangersakkat sanioqqunneqarsinnaanerannut immikkut akuersissuteqartarnissamut.

Allannguutissatut siunnersuutit malitsigissavaa immikkut akuersinerit taamaattut ukiunik marluinnarni atuussinnaassammata, qinnuteqarnikkulli ukiut marluk tikillugit sivitsoqqinneqarsinnaallutik. Allannguutissatut siunnersuutit malitsigaattaaq immikkut akuersissuteqarnermi sivitsuinermilu Naalakkersuisut piunasaqaatinik aalajangersaasinnaassammata.

6. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarneratigut aningaasatigut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarsimapput, taamaattumillu taakku innersuussutigineqarlutik.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Inatsisartuni siullermeerinninnermi tusarniaanermilu akissutini tiguneqartuni arlaqartuni oqaatigineqarsimammatt aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai tamakkiisumik allaaserineqarsimangitsut. Ataatsimiititaliap Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup tusarniaanermut akissuteqaataa pingaartumik maluginiarpaa.

Tusarniaanermi akissuteqaatini arlalinni ilaatigut tulluittut ernumanartutut oqaatigineqarput:

- siunnersuut takornariartitsisarnermik inuussutissarsiuteqarnermut inuussutissarsiorfinnullu allanut ajortunik kinguneqarsinnaasoq
- kingunerisassanik misissueqqissaarnerit ujartorneqarput
- minnerunngitsumik sumiiffiit illoqarfiit mittarfeqarfiusut avataanniittut eqqarsaatigalugit taarsigassarsinissamut aningaasaliissuteqarnissamullu periarfissat
- arsaarinnissuteqartoqartarsinnaanera

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

- Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqatigiit, Siumup Atassutillu ilaasortaataa Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaasa akuersissutigineqarnissaat inassutigaat. Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut peqatigitillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip kalaallisuuata qallunaatuatalu imminnut naapertuunnissaat qularnaarniarlugu allannguutissatut siunnersuteqaqqeqqullugit Naalakkersuisunut kaammattuutigaa.
- Inatsisartut suliarinninnerat tunngavigalugu inatsisissatut siunnersuutip Inatsisartuni inaarutaasumik pingajussaaneerineqannginnerani Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliami suliarineqaqquittussanngortinneqarnissaa ataatsimiititaliap inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaanigassanngortippaa.

Karl Tobiassen
Siulittaasoq

Bentiaraq Ottosen
Siulittaasup tullia

Mariane Paviasen

Kristian Jeremiassen

Lars Poulsen

Kuno Fencker

Pele Broberg